

Den norske tannlegeforenings Tidende

111. årgang – 2001

Redaktør: Gudrun Sangnes

LEDER

Det nye tiåret.....	2
Gerodontologi i Norden 2001	62
Ren luft for alle	326
Et landsmøte forbi	802
Alt var ikke bedre før	918

PRESIDENTEN HAR ORDET

«Tenne tar alt!.....	3
Folket slår ring om velferdsstaten – men hva med tannhelsen?.....	63
De nye tannlegene – en utfordring for arbeidsgiverne ..	111
Takk!.....	219
Tannhelsepolitikk på Løvebakken	327
Mens gresset gror.....	383
Valgflesk	551
Proteksjonisme, optimisme eller idealisme?	599
Materialers kvalitet og anvendelighet	803
Nyheten vi ikke ønsket oss.....	871
Takk for tilliten	919

FAGARTIKLER

Berger, Bengt og Jon E. Dahl: Valg av fyllingsmaterialer i offentlig tannpleie. En spørreundersøkelse fra Vestfold.....	558
Birkeland, Jan Magne, Ola Haugejorden, Frithjof Ramm von der Fehr og Per Løkken: Fluorid – etter i fokus. Kariesprophylakse med fluorid i 50 år i Norge – erfaringer	6
Brevik, Else Kristine: Måling av smertelindring etter fjerning av visdomstennere	196
Dahl, Jon E., Ivar A. Mjøl og Jacquelyn E. Moorhead: Fyllingsterapi i Norge – materialvalg, holdbarhet og årsaker til revisjon	552
Espelid, Ivar, Magne Raadal og Eliana C. Amarante: Bør femåringens tenner røntgenundersøkes?	336
Evjen, Gisle, Jostein Grytten, Tore Ramstad, Jan Ødegaard og Arild Stenvik: Malokklusjoner og seknad til folketrygden	18
Gimmetad, Anne L. og Dorthe Holst: Endringer i kriteriene for fyllingsterapi i Oslo 1979–1996	872
Grytten, Jostein, Dorthe Holst og Knut Berge: Innsatsbasert avlønning i Den offentlige tannhelse-tjenesten i Østfold	226
Holst, Dorthe, Jostein Grytten og Knut Berge: Faktiske og ønskede arbeidsforhold i Den offentlige tannhelse-tjenesten i Østfold	220

Jokstad, Asbjørn og Tore Morken: Ervervsrelaterte hudplager innen en gruppe tannleger i perioden 1988 til 1998.....	606
Jonsson, Malin V., Jane C. Atkinson og Roland Jonsson: Fra munnen til resten av kroppen – genterapi i fremtidens tannlegepraksis	192
Leknes, Knut N., Kari-Mette Andersen og Georg Bruun: Gingivale retraksjoner behandlet med koronal-forskjøvet lapp og Emdogain.....	384
Lyngstadaas, Anita og Erlend B. Smeland: Genterapi – status og anbefalinger for norsk medisin	184
Neverlien, Per Otto: Inntektsnivå gjennom 68 år i to private tannlegepraksiser	400
Olsen, Ingar, Trude Handal og Per Løkken: Bakteriedrepende virus som alternativ til antibiotika ..	14
Rasmussen, Per: Celiaki og oral helse	804
Rasmussen, Per, og Magne Raadal: Kalsium-stoffskiftet, rakitt og tannutvikling	328
Skaret, Erik: Sammenhengen mellom psykologiske faktorer og smerteopplevelse under tannbehandling..	810
Skaug, Nils, Jan Magnus Bjordal og Marianne Gulbrandsen: Akutt idiopatisk ansiktsslammelse belyst ved to tilfeller blant tannleger	392
Skaug, Nils og Ingar Olsen: Prioner og prionsydommer – smittefare og smitteforebyggende tiltak ved tannbehandling og oralkirurgiske inngrep	924
Sudbø, Jon, Jan Erik Sondresen og Magne Bryne: Nyttet av å lete etter hvite flekker i munnhulen.....	920
Tveit, Anne-Bjørg, Ivar Espelid, Ingegerd Mejåre, Hans Sundberg og Anna-Lena Hallonsten: Norske, svenske og danske tannlegers syn på behandling av okklusalkaries	232
Wang, Nina J., Jan Th. Schiøth, Siri L. Kavlie: Produktivitetsavlønning i offentlig tannhelsetjeneste – en fordel for pasienter og samfunn? Et prosjekt i Akershus	600
Aase, Steinar, Hanna Strømme Koppang, Tore Solheim, Åsmund Kjærheim, Tony Axéll, Kari Storhaug og Sigvald Refsum: Crohns sykdom i munnhulen, belyst med noen kasuistikker	878

NORDISK TEMAHEFTE: GERODONTOLOGI

Ambjørnsen, Eirik og Tony Axéll: Oral medisin og eldre	126
Fure, Solveig: Karies hos eldre	80
Holst, Dorthe: Tannpleietilbud til eldre i Norden	150
Leeson, George W.: Eldregruppen – definisjoner og demografiske aspekter	64

<i>Laake, Knut: Aldring – biologisk, psykologisk og odontologisk.....</i>	74	Helsetilsynets siste fluorinformasjon var oppklarende:
<i>Kirk, Henning: «Det grå guld» Åldrebilledet etter år 2000</i>	70	– Nå vet vi hva vi skal si om fluor.....
<i>Nähri, Timo O.: Salivsekretion och användning av mediciner hos äldre</i>	112	Trygdedekning av tannlegebehandling.....
<i>Nordström, Göran: Funktionella och protetiska problem hos äldre. Med fokus på helprotesen.....</i>	134	– Norge må ha flere tannleger (Intervju med helse-minister Tore Tønne).....
<i>Renvert, Stefan og Rutger Persson: Parodontit hos äldre.....</i>	88	Svensk rapport om fremtidens behov for tannhelse-personell: Sverige trenger ikke flere tannleger
<i>Rothenberg, Elisabet och Ingegerd Johansson: Äldres matvanor i ett socialt, medicinskt och odontologiskt perspektiv.....</i>	118	Nils Roar Gjerdet: Doxa Dent – en pille i tanna?
<i>Størksen, Kjell: Når standardløsningene ikke finnes. Om behandlingsvalg hos syke eldre.....</i>	142	Tannlegestudenter: Varierte arbeidsoppgaver og faglig miljø på topp.....
KASUSRAPPORT		Andre år med lisensieringsprogram for utenlandske tannleger i Bergen: Tannleger blir tannleger
<i>Helga, Halvard: Kraftig slitasje av amalgamfyllinger og høyt kvikksolvinnhold i urin</i>	930	Gjør triklosan større nytte i tannkrem enn i andre produkter? Bruken av triklosan utredes
<i>Sletner, Liv Grete: Allergi i tannlegepraksis. Egne erfaringer med reaksjon på hansker</i>	610	Tverrfaglig vurdering og behandling ved fakultetet i Oslo: Godt tilbud til allmennpraktikeren
<i>«Mitt kasus»: Om å skrive kasusrapport.....</i>	5	Tannhelsesekretærlinjen i Akershus vedtatt nedlagt:
AKTUELTT FAG		Underlig håndtering av utdanning
<i>Olsen, Ingar: Periodontitt og systemiske lidelser. Rapport fra «State-of-the-Science Symposium»</i>	402	SOHO videreføres i Forebyggingsforum: – På vei mot et folkehelseinstitutt?
<i>Thrane, Per Stanley: Sykdommer i munnhulen – hvem gjør hva? Samarbeidet mellom leger og tannleger bør bli bedre</i>	882	Tannbehandling av voksne: Sytti prosent mener at det offentlige må dekke mer av utgiftene
<i>Nødvendig og faglig forsvarlig tannbehandling: Forslag til faglige kriterier ved bevilgning av offentlige midler til tannbehandling.....</i>	616	Tannlegenes systematiske etterutdanning: Egen innsats gir mye læring
<i>Rapport fra Relis: Bruk av Xylocain-Adrenalin ved tannbehandling av diabetikere.....</i>	814	Alle partier tenker tannhelse nå (Intervju med formannen i Sosialkomiteen, Jon I. Alvheim)
DOKTORAVHANDLING		Om periodontitt og refusjon: NTF aktiv i vente-og-se-fase
<i>Erik Skaret: Angst for tannbehandling, dental like-gyldighet og unngåelse av tannbehandling blant norske ungdommer.....</i>	612	Første kull med ny studieplan i Oslo: De første skal ikke bli de siste
FRA BIVIRKNINGSSGRUPPEN		Flaks at man ikke er gris
<i>Lars Björkman og Vigdis Helland: Ingen økning av bivirkningsrapporter om plastfyllinger.....</i>	22	Ny avtale: Rimeligere reiser for både NTF og medlemmene
AKTUELTT		Dental markedslass på nettet
<i>Gleder seg til å få fatt (Intervju med NTFs påtroppende generalsekretær, Sindre Koppang).....</i>	28	Tannhelsetjenesten: Fortsatt et helsepolitiske stebarn?
<i>Ny felleslov for alt helsepersonell</i>	29	Tannteknikerne: Nå med høyskoleutdanning og autorisasjon som helsepersonell
<i>Helsetilsynet – retningslinjer om bruk av fluor.....</i>	30	Tannlegeutdanning i Tromsø: Lærerne hentes fra utlandet
<i>NFPs seminar i Tønsberg: For tidlig å si om småbarns tannhelse er blitt dårligere</i>	31	Lite tid til tannhelse (Intervju med seniorrådgiver i Helsetilsynet, Liljan Smith Aandal)
		620
		Umotiverte studenter eller vanskelig eksamen?
		Systematikken hedres og gir endring (Intervju med professor Ingar Olsen)
		628
		Studerer bakteriene «språk» (Intervju med Anne Aamdal Scheie)
		816
		Debattmøte om problembasert læring: – PBL skal være et varemerke – vi skal markedsfore oss med det
		818
		TAKO-senteret i samarbeid med NTF: Stor lokal satsing på sjeldne tilstander
		820
		Nå kan du bli tannlege i Ougadougou
		822
		Skal goodwillverdien i en tannlegepraksis deles ved samlivsbrudd?
		824
		Skatteunndragelser avslørt blant Oslo-tannleger
		884
		Karl Evans pris til Gerd Marit Brandt, daglig leder i Norsk Tannvern: – Kanskje jeg drar til Gro i Genève
		888
		Prosjekt om drift og eierskap i Troms
		932

KOMMENTAR OG DEBATT

Oral diagnostikk. Tanker etter augustkursene 2000 (Harald M. Eriksen)	34
Standardisert endodonti: Intet nytt fra NIOM (Espen Hopland Elkjær).....	35
Standardisert endodontisk teknikk. Svar til Espen Hopland Elkjær (Leif Tronstad).....	36
Om mistillit, foreningsdemokrati og den nye tidsalder (Jan Ask)	37
Standardisert endodonti; «iskrem og flosshatter» (Espen Hopland Elkjær).....	96
Endodontisk teknikk og taktikk (Dag Ørstavik)	97
Men ingen snakket med pasienten... (Bjørg Figenschou) 98	
Hvorfor har norske barn mer karies? (Gunnar Rølla) ... 161	
Kjært barn har rare navn (Bjørn Mork Knutsen).....	204
Fler spesialiteter, flere spesialister og kompetansesentre: kjeve- og ansiktsradiologiens plass (Tore Larheim) .. 350	
Odontologisk spesialisering – er det nedvendig da? (Svein Tessem).....	351
Nyggjerrige studenter blir bedre tannleger. Hans R. Haanæs svarer Stein Tessem	353
Fornyet glede med utvidet lønn – et reisebrev (Erik Lindland).....	354
Nytt fakultet i Tromsø – en avsporing? (Harald Jøstensen).....	420
Nytt fakultet i Tromsø – en avsporing? (Peter Marstrander).....	570
Ikke kun et spørsmål om å utdanne flere tannleger (Dorthe Holst og Jostein Grytten)	571
Statlig eierskap av Den offentlige tannhelsetjenesten – hva kan vi vente oss? (Sverre Naas).....	573
Bymusa og fjellmusa (Bjørg Figenschou).....	574
Hvor mange tannleger trenger vi i Norge i fremtiden? (Gunnar Rølla)	632
Må spesialistutdanningen legges ned? (Harald M. Eriksen).....	847
Valg av forankringsnivå i DOT: Gode arbeidsforhold for tannlegene viktigst (Tor E. Torbjørnsen).....	848
Den vet best hvor skoen trykker... (Jan Ask svarer Tor E. Torbjørnsen).....	849
Henvisning til medisinsk spesialist (Roar Gommæs)....	850
Bleking av tenner: Hos frisør eller på tannlegekontor? (Inger-Lise Mathiesen).....	851
Klare for «Tannhelserregionen»? Tillitsvalgte på treningsamling (Jan Ask).....	851
Bleking av tenner: hos frisør eller på tannlegekontor? (Jon E. Dahl svarer Inger-Lise Mathiesen)	898
Oppkjøp av tannlegegull: Norske tannleger bli lurt (Norsk Edelmetall, Guy Hammerfalk)	947
NTFs LANDSMØTE 2001	
Landsmøtets informasjonsmøter	648
Produktinformasjon fra leverandører under landsmøtet	650
Vel blåst, Bergen.....	826
Presidenten, Carl Christian Blichs, tale til landsmøtet: Ny regjering uten tannhelsepolitikk?	830

Magne Nylenas åpningsforedrag ved NTFs landsmøte: Medienes sokelys – fristende og farlig? ... 832	
Paneldebatt ved NTFs landsmøte i Bergen: Trygde-refusjon og fastlegeordning – noe for tannlegene? 834	
NTFs informasjonsmøte: Stort behov for spesialister – staten må påta seg ansvar for finansieringen .. 836	
Trygdeordning for periodontittpasienter? 837	
Retningslinjer for etterutdanning? 838	
Hjem skal «eie» tannhelsetjenesten? 839	
OTEs informasjonsmøte: Ny struktur og ny lønn..... 840	
PTE-informasjon til mange	842
Genteknologi – halleluja eller skrek-og-gru?	890
«Hot topics» i restorativ odontologi	892
Nordental 2001: Medlive – en ny form for etter-utdanning basert på TV	893
Nordental 2001 i Grieghallen, Bergen: En god og givende utstilling	894

FDI 2000

FDIs 88. verdenskongress og 100-årsjubileum i Paris: Internasjonal tannlegekongress à la France	44
FDI 2001	
Selamat datang.....	940
Odontologi i det nye milleniet: «A Hi-Tech Revolution?»	941
Du finner det meste på FDIs nettsted	943

ANDRE MØTER

Vestlandsrådet 2001: Hvilken velstand.....	99
Akademikerkonferansen «Må Eduardo bli Edvard?»: Må man skifte navn for å få jobb?	205
Norsk Tannvernens jubileumsseminar: Kommunikasjon for alle penga	356
Årskursus 2001: Nå går danske tannleger på kurs igjen 358	
Samfunnsodontologisk forum 2001: Samfunnsodontologisk forankringsvakuum	568
Få deltakere fra Norge på ORCA-kongress: Har forskerne ikke lenger råd til å reise på vitenskapelige møter?	575
Kolleghjelpe i realistisk rollespill	576
Bergen, 8. juni 2001: Symposium til ære for Knut A. Selvig	634
Toronto, Canada, 4.–8. mai 2001: 20 000 kjeveortopeder på kongress	638
15 th International Conference on Oral & Maxillofacial Surgery: For første gang i Afrika	854
IADR i Chiba, Japan, 27.–30. juni 2001: Rekordstort antall deltakere	855
ISO-møte på Lillehammer 10.–15. september: Standardisering i tannpleien	900
Norsk forening for pedodonti, seminar i Tromsø 9.–10. november: Mangfoldig debatt om uteblivelse. 938	

KØLNMESSSEN 2001	
Verdens største dentalutstilling.....	342
PORTRITTET	
Generalen blir guvernør (Intervju med Eivind Karlsen)	242
TIDENDES SOMMERHEFTE 2001	
Gudrun Sangnes: På gjengrodde stier?	437
«Sommereng». Maleri av tannlege Sigmund Seland..	437
Fett fuskefritt fiske i Fevik (Intervju med Trond Strandenes)	440
Strikkede farger til hverdag og fest (Intervju med Tove Nordstad)	442
«Kokken, tyven, hans kone og hennes elsker»— eller var det «Hjortejegeren» (Intervju med Gisle Bang).....	444
«Myrulv». Fotografi av tannlege Jørgen Nordsletten....	466
«Vinens milde slør». Fotografi av tannlege Jørgen Nordsletten.....	447
«Cocktailparty». Dikt av Marie Takvam	447
Utbrent tannlege svir ikke maten (Intervju med Benny Håkanson)	448
Hotell i særklasse (Intervju med Barbro Printzell og Oddvar Halvorsen).....	450
Med østerdalshue. Novelle av Per Neverlien.....	452
«Lagune». Maleri av tannlege Torhild Sødem	455
Espen Mortensen og Cathrine Nygård Pettersen: Odontologistudenter på Costa Rica: En annerledes hverdag.....	456
Anna Lena Koslowski: Med speil og sonde – og litt til – i India.....	460
Anne Helene Thorkildsen Ødegård: Tannlege i Haydom, Tanzania	464
«Møte». Fotografi av tannlege Anne-Lise Häupl Kirsebom.....	467
«Å...» Dikt av Ingrid Halle	467
Sissel Skalpe: Jerusalem – dremmenes og kontrastenes by.....	468
«Lykken». Dikt av Benny Andersen.....	472
«Morgendis over den Persiske Gul». Fotografi av Johnny Grothe	472
«Hav (X) ». Dikt av Erik Blystad	473
«Hav». Akryl på lerret. Maleri av tannlege Mette Bjørner	473
Torbjørn Guldseth: Despoter på utstilling.....	474
Torbjørn Guldseth: Pekingmennesket	476
Johnny Grothe: Dibba – Arabias Stiklestad. Verdens eldste, store krigsgravplass?	478
Odd Øverøyen: Mitt jordbærsted: Asylon.....	480
«Å være menneske». Dikt av Hans Børli.....	481
«Blåst». Maleri av tannlege Sigmund Seeland.....	481
«Mandag morgen». Fotografi av tannlege Anne-Lise Häupl Kirsebom	482
NTFs REPRESENTANTSKAP 2000	
– Et tannhelseteam til nytte for samfunnet	38
Ansettelse av generalsekretær ble hovedsak.....	39
OTEs LANDSTING 2000	
Ansettelsen av generalsekretær opptok landstinget	41
PTEs LANDSTING 2000	
En ny tid trenger nye strategier.....	42
NTFs FORMANNSMØTE 2001	
Stor enighet om statlig forankring	248
Formannsmøtet anbefaler: Flere spesialiteter, flere spesialister og kompetansesentre	250
OTEs LANDSTING 2001	
Tannleger er ikke prester	934
PTEs LANDSTING 2001	
Saklig, godt og konstruktivt	935
REPRESENTANTSKAPET/LANDSTINGENE 2001	
Tidende nr. 14.....	725–800
KURSKATALOGER OG LANDSMØTEPROGRAM	
Kurs høsten 2001, nr. 6.....	269–324
Landsmøteprogram 2001, nr. 10.....	497–548
Kurs våren 2001, nr. 13	669–724
MINNEORD	
Kaare Reitan	52
Eigil Aas	52
Rolf Wang-Norderud	166
Ivo Caprino	211
Fritz Ottermo	584
Kai Hunstadbråten	646
Tove Kvaal Grevstad	647
Thor Hope	859
BOKNYTT	
212, 256, 315, 367, 428, 490, 586, 652, 714, 860, 906, 957	
DIVERSE	
Avtalefestet ferie for tannhelsesekretærer	48
Retningslinjer for NTFs kollegahjelpsordning	53
Dental handlekurv	208, 950